

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народној

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

„Да се официрима за уступљене и купљене коње, дужне суме поврате каси, одбијањем од месечне плате: код виших официра четвртином, а код нижих једном осмином.“

Ово законско наређење ступа у живот од дана, кад га Књаз потпише.

Препоручујемо Нашем министру војном да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

7. Фебруара 1875. год.

у Београду.

(М. П.)

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Видно и стипо државна печат
члор државног печата
министар правде,

В. Миловановић. с. р.

Министар војени
пуковник,

К. С. Протаћ с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народној

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О ВОЈНИМ НАБАВАМА И ЛИЦИТАЦИЈАМА.

А) О набавама.

Члан 1.

Набаве војних потреба врше се на три начина: погодбом, јавном лицитацијом, или по такси у напред одређеној.

Члан 2.

Погодбом, т. ј. куповином без јавнога надметања, могу се набављати ствари, којих вредност не прелази суму од 6.000 гроша чарш.

Јавном лицитацијом и обзнањеном таксом врше се набаве, којих вредност прелази суму од 6.000 гроша чаршијских.

Но и набаве мање вредности од 6.000 гр. чар. могу се вршити и лицитацијом, а и по

такси у напред одређеној, ако власт нађе, да ће се овим начином, предмет по пробитачној цени набавити.

Члан 3.

Набаве, у вредности веће од 6.000 гр. чар., могу се изузетно вршити без лицитације, кад би јавна лицитација била или не могућа или за државне интересе штетна.

У оваком случају, војни ће министар, чинити писмене предлоге министарском савету и врши ће набаве по начину како овај одреди.

Члан 4.

Војна административна власт, која наређује, да се што набави, одређује и начин за набаву, у границама овог закона.

Члан 5.

За све набаве у вредности преко 6.000 гр. чарш. навек се претходно сачине услови и где је могуће спреме мустре, према којима се има да изврши куповина ствари.

Ако војна административна власт нађе за нужно, може се овако радити, и при набавама мање вредности од 6.000 гр. чар.

Члан 6.

Власт, која врши куповину, саставља услове и набавља мустре. За набаве преко 6.000

гр. чар. одређује мустре помоћу вештака. Мустре се утврђују печатима: вештака, надлежатељства, које набаву извршује, и личним печатом старешине тога надлежатељства. За набаве испод 6.000 гр. чар. као и за оне, које се извршују погодбом, мустру одређује власт, која извршује куповину и утврђује је својим печатом, или само одреди ствари описно и набавља их без мустре.

Пошто се набаву уступи, набављач такође утврђује мустру својим печатом. По овој мустри мора се набаву извршити.

Члан 7.

Кад се каквоћа ствари одређује описно, онда се тачно назначује све што одређује својство ствари, као и мере: ширине, дужине, висине, тежине, запремине итд.

Члан 8.

При свима набавама преко 6.000 гр. чар. вредности, које се врше лицитацијом, прави се са набављачем писмен уговор о набави.

За ствари пак, у вредности испод 6.000 гр. чар., ако се набављају и лицитацијом, не мора се правити уговор, него услови лицитације важе за уговор, што се навек означаје на њима.

Кад се ствари набављују погодбом, ту ни су нужни ни уговори ни услови, већ их војна власт

купује онакве, какве јој потребују. Али, ако власт нађе, да јој је нужно, може и при овим набавама узети писмену обавезу набављача, да ће набаву извршити по погодби.

Члан 9.

Уговори се сачињавају према условима, по којима је држана лицитација. У њима мора се тачно назначити:

- а.) Количина ствари, која се набавља;
- б.) Каквоћа њена;
- в.) Уговорена цена;
- г.) Време, до ког се имају предати ствари;
- д.) Место, где се имају предати;
- ђ.) Начин предавања;
- е.) Комисијски преглед;
- ж.) Кауција, која се полаже за сигурност извршења;
- з.) Последице, кад се не изврши уговор од стране набављача;
- и.) Исплата примљених ствари.

Члан 10.

Уговорена количина ствари има се потпуно подмирити. Но власт, која набавља, може дозволити, да се ствари, при предаји, могу испоручити са 2% мање, ако мањак не прелази суму од 6.000 гр. чар.

Члан 11.

Од уговорене каквоће ствари не може се одступити. Ако ствари према уговору и мустри буду веће мере а комисијски се утврди, да су по каквоћи према уговору, и да се могу без штете употребити за намењену цел, то ће се примити, но без накнаде што су веће мере. Но ако при томе, мера буде мања, а предмет се без штете може да употреби, што се такође има комисијски одредити и утврдити — комисија ће одредити: колико се због тога има одбити набављачу од уговорене цене.

Ствари се не ће никако примити, које не одговарају, по каквоћи уговору и мустри, нити ће се куповати за другу коју цел, ма да би се за ово могле употребити.

Члан 12.

Време предаје ствари свагда се уговором одређује, као и то: да ли се све ствари треба да предаду од једном или у извесним роковима и партијама.

Преиначења о времену извршења набаве и предаје ствари, могу се дозволити, ако је уговором одобрено, или ако набављач докаже да је ванредним или неодољивим околностима био спречен те уговор није на време извршио, и ово му је војна власт уважила и рок пре-

даје продужила, у колико само то може бити без штете за државну касу.

О месту и начину за предавање, не могу се никаква преиначења чинити, после закљученог уговора.

Члан 13.

Кад набавка ствари прелази суму од 3.000 гр. чар. власт ће, која врши куповину, одредити од своје стране комисију од три, по могућству стручна, лица, да ствари прегледају, пре него се приме. Ствари до 3.000 гр. чар. може и сама власт, која набавља, или рачунопологач, који стварима рукује, прегледати, оценити и примити.

Члан 14.

Ствари се свагда прегледају на месту где се предају, и то у присуству надлежног рачунопологача, који стварима рукује.

Члан 15.

Комисија за прегледање ствари, уверава се најтачније, свим вештачким сретствима, да ли поднесене ствари одговарају уговору и мустри. О резултату прегледа комисија подноси писмени извештај оној власти, која ју је одредила, а власт ова за тим даље ради шта треба према извештају и уговору.

Ако ни су сви чланови комисије сагласни у мишљењу, онда се извештају прилажу и одвојена мњења.

Члан 16.

Ако која од уговарајућих страна, посумња у савесност комисије, има право на другу вештачку комисију, у коју свака страна бира по два члана, а њих четворица бирају петог за председника.

Овако састављена комисија на ново прегледа и испитује предложене ствари. Резултат њезиног испитивања на писмено саопштава и то важи за обе стране без даље приметбе.

Извештаји одређених комисија морају бити потпуни, тачни и јасни о томе:

„да ли ствари одговарају потпуно уговору и погодби, или не, и у чему се, т. ј. како и колико разликују од онога што је уговорено.“

Члан 17.

Члановима прве комисије (члан 15.) плаћа диурну власт, која их је одредила и то: по 35 гр. чар. дневно, ако ни су чиновници. А члановима друге вештачке комисије, плаћа исто толико она страна, која затражи да се она образује, (члан 16.). Чланови и једне и друге комисије одговарају, према прописима грађан-

ског законика за штету, која би nastala за државну касу, због њеног мишљења.

Исто тако плаћа се диурна по 35 гр. ч. дневно и оним члановима, који имају да присуствују док се изврши предаја, каква израда, и у опште какав посао у војним магацинима или радилиштима.

Члан 18.

Набављачи полажу унапред кауцију 10% до 20% од вредности ствари, и то: у готовом новцу или у интабулацији на непокретном имању до половине његове вредности, или у облигацијама управе фондова и државних штедионица, или на послетку у јемству лица, које би заложило своје непокретно имање за кауцију.

Непокретно имање, које се залаже као кауција, мора бити процењено и интабулисано на начин, као што се то чини, кад се узимљу новци на зајам од управе фондова.

Члан 19.

Бумручина, са осталим таксама, за све набаве, као и сви остали трошкови око предаје, падају на терет набављача.

Само за ствари, које војна власт набавља, непосредно или поверљивим путем без лиценције, никаква се бумручина не плаћа.

Члан 20.

Кауцију губи набављач ако потпуно не испуни уговор.

Ако је испорука набаве подељена у више делова, који се предају постепено и повремено, тада се губи саразмеран део кауције, према количини ствари, које се у извесном времену имају предати, ако се уговор тачно не изврши. Но кад је штета већа од положене кауције, држава може тражити накнаду.

Кауција се не губи, ако набављач донесе на време ствари, па му не буду примљене, а он у најкраћем новом року, који му војна административна власт остави, набави друге сходно уговору и погодби, ако то може бити без штете за државу.

Члан 21.

Набављачу се исплаћују рачуни, кад набаву изврши по уговору и кад му власт, која стварима рукује, потврди на рачуну да је ствари у означеној количини предао по уговору. Ако је комисија суделовала у примању, исплата се наређује, кад поред власти и чланови комисије потврде на рачуну, да су ствари прегледали и да су предане потпуно по уговору и мустри.

Исплата се чини новцем, у чаршијском тецају, и монетом, каква се у каси налази у време исплате, ако није друкчије уговорено. Но исплата ствари набављених на страни, може бити новцем оне земље, где су ствари набављене, или другим којим новцем ако буде уговорено.

Члан 22.

Мустре и уговори, закључени са набављачима, предају се власти, која са стварима рукује, и она се стара, да се набаве на време и тачно изврше, као што уговори гласе.

Члан 23.

Ако власт, која је позвана да настоји, да се набаве изврше на време и по уговору (члан 22.) потврди рачуне као исправне, одговорна је за то, да је, односно количине, уговор потпуно извршен и да су ствари примљене.

Члан 24.

Ако набављач не изврши потпуно уговор, ова власт извешћује о том своју прву претпостављену власт, која даље поступа према уговору и закону.

Члан 25.

У комисији, која купује по одређеној такси извесне ствари, као храну итд. учествује сва-

гда и власт (рачунопологач), која тим стварима рукује, и она је одговорна за примљену количину, а за каквоћу одговара заједно са осталим члановима комисије.

В.) О лицитацијама у опште.

Члан 26.

Ликитације држе се свагда јавно. Оне су усмене, при којима се конкуренти надмећу у спуштању цене, и писмене, при којима конкуренти подnose на писмено (офертом) своје понуде и најниже цене.

Члан 27.

Право на надметање при лицитацијама има сваки, који одговори положеним условима. Овога права лишавају се само они, који су кадгод одустајали од уступљене им набаве, или су противно уговору хтели да поступе на штету државне касе.

Члан 28.

Право на набаве имају надметачи, који понуде најнижу цену.

Члан 29.

Свака набавка има се обзнанити на четрдесет дана, или у повтореном случају на 15 дана, пред лицитацијом, најмање трипут преко

званичних новина а по потреби и преко полицијских власти. Ако се набављају страни производи, онда се обзнана чини и у страним новинама, кад власт нађе за нужно.

Члан 30.

Од обзнане могу се искључити набаве, које се извршују погодбом, а и оне о којима је реч у члану 3.

Члан 31.

У огласу свагда се ставља:

а.) шта се и колико набавља;

б.) дан и место где ће се лицитација држати;

в.) у које време и на коме се месту могу видети услови и мустре; и

г.) Количина кауције.

Члан 32.

Да се држи лицитација нужна су најмање три надметача или понуђача. Но кад је лицитација дванут одређивана, па није држана, што није био довољан број лицитаната, војна власт може по одобрењу министарског савета закључити набаву погодбом с једним набављачем, ценом и на начин, за који увиди да је најкориснији за државну касу.

Члан 33.

У продужењу састављених услова, стављају се цене надметача и тада услови уједно представљају и протокол лицитације. Цене се бележе мастилом.

Члан 34.

Услови обавезују надметаче, кад их потпишу да су им прочитани. А да протокол лицитације има важност, треба по свршеној лицитацији, да га потпише комисија, која држи лицитацију.

Члан 35.

За држање усмених и писмених лицитација, чланови комисије, биће:

а.) При војном министарству:

Војни комисар, или надлежни шеф одељења и један чиновник из струке контролне.

б.) При артиљеријској управи:

Начелник артиљеријске управе, један официр и војни контролор.

в.) При управи државне скарте:

Управитељ са помоћником или рачуновођом и један чиновник полицијске струке.

г.) При другим војним командама:

Старшина и заповедник команде, или старшина надлежатељства, где се лицитација држи, један официр, кога војна власт одреди за то, један чиновник полицијске струке.

Члан 36.

Сваки непоредак и неспоразумљење, које би се приликом држања лицитације догодило, одмах ће решавати усмено комисија, која је за држање лицитације одређена.

В.) Начин поступања при усменим лицитацијама.

Члан 37.

Лицитација почиње од 9 сахата пре по дне па траје до једног сахата по по дне. За све то време непрестано се примају надметачи, и у један сахат лицитација се закључује.

Члан 38.

Без положене кауције, нико се не прима на лицитацију. Ако који од надметача престане надметати се, уложена кауција враћа му се.

Члан 39.

Кауција надметача с најнижом ценом, остаје док војни министар не реши, одобравали или не, излицитиране цене. Ако му се набава уступи, кауција се срачуна, колико треба да је

према излицитираној најнижој пени и количини предмета, па се у толико ставља у депозит.

Где је год могуће, кауција се, ако је положена у готовом новцу, предаје коме новчаном заводу на чување и приплод, који иде у корист диферанта, ако уговор изврши.

Члан 40.

Чим се лицитација започне, надметачима са забрањује сваки међусобни договор.

Ко поступи противно овоме, комисија ће му забранити даље надметање. На ово се свагда претходно обраћа пажња надметачима од стране комисије.

Члан 41.

Испод оригиналних потписа надметача исписују се на условима, понова редом, једно испод другог, имена њихова, а поред ових стављају се цене, које они при надметању казују.

Члан 42.

Ако би више предмета за набаву било, то ће се они лицитирати редом. Кад надметачи желе, може се и преко реда извршити лицитирање предмета, нарочито кад нема за сваки предмет довољно надметача.

Члан 43.

Пошто се означеним начином изврши лицитација, ставља се на протоколу: „Н. Н. на

лицитацији, која је данас држана, обавезује се набавити и. н. ока, рифи, и т. д. (шта буде) по н. гроша, пара, сваки риф, оку (или шта буде).“

За тим се потписује онај, на коме је остала набава; и ако би имало да се још који предмет лицитира, поступа се тим истим редом.

Члан 44.

По свршетку лицитације свију предмета, протокол лицитације потписује комисија: *„Да је лицитација изложених предмета, у нашем присуству држана и закључена, сведочимо.“* На за тим се ставља датум и потпис чланова комисије.

Члан 45.

Услови и протокол лицитације подносе се војном министру на одобрење.

Министар војни мора у року од 48 сахата, пошто му се поднесе извештај о држаној лицитацији, издати решење, да лицитацију одобрава или не одобрава.

Члан 46.

После свршене лицитације не ће се, ни у каквом случају ни од кога, примити ни усмена ни писмена понуда, за обарање највиших цена, које су на лицитацији изишле, па ма се који

за ово обратио и пре коначног решења министру или другој којој војној власти.

На такве понуде не ће се понуђачу одговарати, нити ће се моћи закључивати погодбе мимо лицитације, па ма цене биле и ниже од излицитираних.

Члан 47.

Од решења војног министра зависи, хоће ли се најниже цене, које су излицитиране одобрити или одбацити. Ако се одобре, онда погодба и за правителство важи. За надметача пак погодба је обавезна и пре решења и он се не може одрећи набаве нити понуђене цене.

Г.) Начин поступања при писменим лицитацијама.

Члан 48.

Ако услови за лицитацију ни су из раније саопштени понуђачима, то им се на дан лицитације саопштавају, на шта се они потписују. Који ни су дошли на дан лицитације, нити су послали свога пуномоћника морају у офертима назначити да су им услови познати.

Члан 49.

Оферат се може и пре лицитације поднети, но до дана лицитације мора се предати кауција, иначе оферат без кауције не вреди.

Члан 50.

Оферте прима, по реду како долазе, најстарији члан комисије, напоменуте у члану 35.

Да би се знало, који је оферат пре предат, стављају се на њих бројеви по реду примања.

Члан 51.

Адреса оферта ставља се овако: „оферат министру војном (или оној власти, која држи лиценцију) за ту и ту набаву.“

Члан 52.

У оферту се назначује редом цена како појединих ствари тако и целокупна цена свију ствари, које се набављају, бројевима и словима.

Члан 53.

Оферти се не примају, у којима се понуда изјављује на начин: да се, на прилику, понуђач прима нижом ценом од свију по н. н. гроша и т. д., нити ће се дозволити, да се стављају какви проценти за попуштање већ означених цена. Него једино важе оферти у којима је најтачније означена цена за сваку ствар, било по рифу или оци, како се шта набавља:

Члан 54.

Оферат, који је предат, не може се вратити понуђачу у цели да га замени другим,

ван ако би он сасвим одустао од поднашања другог оферта.

Члан 55.

Оферти се примају до једног сахата по подне оног дана, који је за лиценцију заказан. После тога часа оферти се не примају.

Члан 56.

Отворање оферата бива у три часа по подне оног дана, који је за лиценцију означен.

На протоколу се бележе имена понуђача, а поред њих назначују се и најниже цене бројевима и словима.

Оферти се читају гласно.

Члан 57.

Понуђачи имају право да буду при отворању и читању оферата.

Члан 58.

Ако би се догодило, да су два или више понуђача, поднели једну исту цену, онда ће комисија позвати ове, да с места ниже нове цене поднесу, у чему остали понуђачи не могу учествовати. Но ако они на овај позив не би пристали, то ће онај понуђач имати право прече, који је пре оферат поднео.

Члан 59.

Ако се има да набави више ствари, н. пр. разне чоке, више сорти платна, коже и т. д.,

онда важи она цена, која је у укупној суми најнижа. Тако, ако је који понудио најнижу цену за неколико ствари, а за остале поднео већу, те му је и укупно понуђена цена већа, онда се не ће њему уступити ствари да их набави, за које је најнижу цену понудио, него ономе, чија је укупна цена најнижа. (Члан 52).

Члан 60.

Ко поднесе непотпун оферат, дакле само за неки део ствари, на прилику, само за половину означене количине, сматра се да оферат није ни поднео. Но ово важи само за исте родове ствари, као за разне сорте платна, разне боје чохе, разне лекове и т. д., Али ако се једног дана и под једним условима држала офертална лицитација за ствари разног рода, као за чоху, платно, кожу и т. д., онда се оферат може поднети само за једну од ових ствари, на прилику, чоху и т. д., и то само у потпуној количини и у оним сортама, које буду назначене за ову.

Члан 61.

Кауција оферта с најнижом ценом задржава се, а остале се враћају.

Члан 62.

Кад се сви оферти отворе по реду, комисија ће у продужоњу протокола, ако је за разне

ствари оферисано, сачинити извод цена за поједине ствари и назначиће, који је у укупној суми најјевтинији понуђач. Па пошто протокол потврди, поднеће га војном министру на решење.

Члан 63.

Од решења војног министра зависи, хоће ли се најниже цене одобрити или не.

Члан 64.

Решење министрово саопштава се најнижем конкуренту.

Члан 65.

За предмете, који се набављају са стране, а не улазе у ред општих спекулативних ствари, као што су предмети наоружања, бојне спреме и т. д. могу се изискати од појединих фабрика цене и тада понуде ових вреде као оферти, и по њима могу се набаве да закључе. Али тада оваких понуда мора имати најмање три.

Законом овим замењују се чланци 14. и 16. закона о устројству министарства војног од 19. Фебруара 1864. год (зборник XVII стране 44) као и замена члана 15. истог устројства од 12. Децембра 1873. год. (зборник XXVI страна 77.).

Закон овај ступа у живот од дана, кад га Књаз потпише.

Препоручујемо Нашем министру војном, да он овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покуравају.

22. Фебруара 1875. год.
у Београду.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државно печат
чувар државног печата
министар правде,*

Б. Миловановић с. р.

*Министар војни,
арховник*

К. С. Протић с. р. и

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV,

по милости божијој и воли народној

ЕНАЗ СРПСКИ.

ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА
РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о приправницима професорским у великој школи.

Члан 1.

Ученици велике школе философскога и техничкога факултета, који по свршетку свију испита у великој школи изнесу из већине предмета одличне, а из осталих врло добре оцене, могу се задржати при великој школи као приправници за професорска места, или за пошљање ради учења на страни и то с издржањем, које се одређује буџетским законом.

Члан 2.

Дужности су ових приправника:
а. Бити на расположењу професорима велике школе у радњи око кабинета, прирава за лекције (где су експерименти) и т. д.;